

UIT HET BUITENLAND

AMERIKA: JAARREKENING EN OVERHEIDSVOORSCHRIFTEN

door Drs L. J. M. Roozen

Tijdens de laatste wereldoorlog publiceerde het Committee on auditing procedures van het Amerikaanse Instituut van Accountants het Statement No. 21, getiteld: „Wartime Government Regulations”. Daarin legde zij haar mening vast wat betreft de vraag, of de publieke accountant *in verband met zijn verklaring over de jaarrekening* diende na te gaan, of het bedrijf de overheidsvoorschriften inzake prijzen, lonen e.d. had nageleefd.

Uit een mededeling van de redactie van *The Journal of Accountancy* in het nummer van Augustus jl. blijkt, dat deze richtlijn thans, na de oorlog, wordt geacht te zijn vervallen. Daarbij wordt geconstateerd, dat vele accountants een andere opvatting huldigden dan de commissie, terwijl er tevens omtrent de interpretatie van de richtlijn afwijkende meningen bestonden.

De redactie stelt de vraag, hoe de situatie thans is, nu het defensieprogramma opnieuw tot stringente overheidsvoorschriften heeft geleid. Zij meent, dat de aanbevelingen, neergelegd in het Statement No. 21, niet automatisch en in detail opnieuw van toepassing zijn, allereerst uit hoofde van de gebleken meningsverschillen en voorts, omdat de huidige overheidsvoorschriften niet zo duidelijk, en evenmin zo samenhangend zijn als die tijdens de oorlog.

Niettemin acht de redactie de algemene opmerkingen in het Statement een grote steun voor de oplossing van het vraagstuk, in haar huidige concrete vorm. Deze meer principiële overwegingen zijn de volgende.

De controle geschiedt steekproefsgewijze. Het doel van de controle der jaarrekening is beperkt tot zaken, welke het beeld van die rekening in belangrijke mate bepalen, en „on which the accountant, through his professional training and experience, is qualified to pass and which are *reasonably* within the sphere of his activities”. Tot dit laatste behoren kennelijk niet de aangelegenheden, die door de rechter beoordeeld moeten worden. Bovendien is de accountant tot geheimhouding verplicht. Als eerste regel geldt dus, dat de accountant niet behoeft na te gaan, of de cliënt aan alle mogelijke overheidsvoorschriften heeft voldaan, op de naleving waarvan financiële straffen zijn gesteld. Dit ligt buiten zijn competentie en buiten zijn fysiek vermogen.

Anders ligt het echter, wanneer de accountant in een specifiek geval kennis draagt van een overtreding welke grote kans biedt op straffen, die de winst of de financiële positie aanmerkelijk zouden beïnvloeden. In dat geval mag hij alleen een goedkeurende verklaring verstrekken, als voor deze mogelijkheid in de jaarrekening een voorziening is getroffen.

Tussen beide uitersten ligt een oneindige variëteit van gevallen. Er kan reden zijn, de cliënt te waarschuwen voor een mogelijke straf. Soms zal de accountant eisen, dat een juridisch advies wordt uitgebracht, op grond waarvan hij zijn verder standpunt kan bepalen.

Wanneer de accountant echter zijn onderzoek verricht in overeenstemming met de „generally accepted auditing standards and procedures” en hij daarbij geen „evidence of probable violations” heeft geconstateerd, is hij van verdere arbeid en verantwoordelijkheid ontslagen.